

(224. 4.)

VERSLAG.

Verscheidene leden spraken er hunne teleurstelling over uit, dat de Regeering andermaal aanleiding heeft gevonden om een wetsontwerp in te dienen, waardoor de ontwikkeling van het U. L. O. en het M. U. L. O. opnieuw, en nu wel voor twee jaren, wordt stop gezet, door de „bevrozing”, die art. II der wet van 14 Juli 1910 (*Staatsblad* n°. 202) heeft tot stand gebracht, tot 1 Januari 1917 te handhaven. Deze leden meenden, dat de bevrozingsmethode, in afwachting van eene nadere regeling op het U. L. O. en M. U. L. O. toegepast, in die mate onjuist is gebleken, dat deze wijze van wetgeving hoe eer hoe beter dient te worden verlaten.

De Regeering grondt haar voorstel blijkbaar op de verwachting, dat, terwijl zij ten vorigen jare nog eenige hoop kon koesteren, dat door afdoening van de zoogenaamde Lyceum-ontwerpen eene nadere regeling van genoemde takken van onderwijs voor 1 Januari 1915 tot stand zou zijn gekomen, thans zulk eene regeling stellig niet vóór 1 Januari 1917 in werking zal zijn getreden. Gelet op het stadium, waarin de voorbereiding van de behandeling der Lyceum-ontwerpen verkeert, schijnt die verwachting alleszins gegrond: men sprak zijn ernstigen twijfel uit, of zelfs op genoemden datum eene wettelijke regeling van het U. L. O. en het M. U. L. O. het *Staatsblad* wel zal hebben bereikt. Het bestaan van de Staatscommissie voor het onderwijs, die tot opdracht heeft de geheele regeling van het lager-, middelbaar- en gymnasiaal onderwijs te herzien, werkt uit den aard der zaak op eene spoedige afdoening van genoemde wetsontwerpen niet gunstig. Mag echter in deze onverwachte vertraging opnieuw aanleiding worden gevonden om de belemmering, die bij de wet van 1910 aan de ontwikkeling van het U. L. O. en het M. U. L. O. in den weg is gesteld, te bestendigen. Men meende dat nu de loop van zaken, die aan den wetgever van 1910 voor oogen stond, door buitengewone omstandigheden zoo is vertraagd, de Regeering den plicht had óf door de indiening van een op zich zelf staand wetsontwerp het spoedig tot stand komen van een regeling van het U. L. O. en M. U. L. O. te bevorderen óf de belemmering, in 1910 aangebracht, eenvoudig op te heffen. Uit dit wetsontwerp blijkt echter, dat de Regeering, gedurende twee jaren althans, noch het een noch het ander wenscht te doen, maar opnieuw wil afwachten, waartoe de Lyceum-ontwerpen zullen leiden, en dus de ontwikkeling van het U. L. O. en M. U. L. O. eenvoudig wil laten stilstaan. Men verklaarde zich daarmede niet te kunnen vereenigen, waarbij men de aandacht vestigde op de wassende behoefte van U. L. O. en M. U. L. O. en op de groote beteekenis daarvan voor onze volksoontwikkeling.

Andere leden, hoezeer ook hunnerzijds het betreurende, dat de ontwikkeling van het U. L. O. en het M. U. L. O. in deze jaren geen krachtigen voortgang kan maken, meenden toch, dat de Regeering kwalijk anders kan handelen dan zij in dit wetsontwerp voorstelt. De afdoening van de Lyceum-ontwerpen laat op zich wachten, zulks in verband met den arbeid der ingestelde Staatscommissie. Wilde de Regeering nu middelerwijl een speciale regeling voor het U. L. O. en M. U. L. O. voorstellen, dan zou zij op den arbeid van genoemde Commissie vooruitloopen op een wijze, welke tegen de door deze in te dienen voorstellen misschien lijnrecht zoude indruischen. Bovendien zou, door

de buitengewone omstandigheden, die het gevolg zijn van den oorlog, de Regeering zulk een regeling zeker niet spoedig kunnen tot stand brengen. Eenvoudig den grendel weg schuiven, die in 1910 aan de ontwikkeling van het U. L. O. en M. U. L. O., zoolang dit niet is gereorganiseerd, is voorgeschoven, ware in strijd met de destijds vrij algemeen gehuldigde opvatting, dat die ontwikkeling niet krachtig behoort te worden bevorderd, vóórdat dit onderwijs beter in de wet is geregeld.

De Commissie van Rapporteurs, vertrouwend, dat de Minister bereid zal zijn vorenstaande opmerkingen alsnog schriftelijk te beantwoorden, is van oordeel, dat de mondelinge behandeling van het wetsontwerp daarmede voldoende zal zijn voorbereid.

Aldus vastgesteld den 16den December 1914.

GERHARD.

DE JONG.

HELSDINGEN.

VAN DER MOLEN.

SCHIM VAN DER LOEFF.

(224. 5.)

NOTA NAAR AANLEIDING VAN HET VERSLAG.

(Ingezonden bij brief van 19 December 1914.)

Ook ondergeteekende betreurt het, dat eene definitieve regeling van het U. L. O. en het M. U. L. O. nog niet tot stand is kunnen komen. Hij is echter van oordeel dat, zoolang de plaats, welke aan deze vakken van onderwijs in ons onderwijsstelsel toekomt, nog niet in de wet is vastgelegd, naar de bedoeling van den wetgever van 1910 geen steun kan worden verleend aan scholen, die thans zouden worden ingericht naar de in 1910 tot stand gekomen provisioneele regeling.

En wat betreft het opheffen van den slagboom, welken de wetgever van 1910 aan de verdere ontwikkeling van het U. L. O. en het M. U. L. O. in hun tegenwoordige vormen in den weg heeft gelegd, meent ondergeteekende, dat dit feitelijk zou gelijkstaan met eene definitieve beslissing over de vraag, in welke banen dit voortgezet onderwijs moet worden geleid. Bij die opheffing toch zouden vermoedelijk tal van scholen worden gereorganiseerd en ingericht naar de eischen, welke sedert 1910 in artikel 48 der Lager-onderwijswet voor de aanspraak op hoogere Rijksbijdrage als U. L. O.- of M. U. L. O.-school zijn gesteld, hetgeen den wetgever voor de finale regeling dezer materie de noodige vrijheid van beweging zou ontnemen.

Mede met het oog op den arbeid van de Staatscommissie voor het onderwijs blijft de ondergeteekende het dan ook inderdaad noodzakelijk achten, dat door verlenging van den termijn van artikel II, laatste lid, der wet van 14 Juli 1910 (*Staatsblad* n°. 202) overeenkomstig het onderwerpelijk wetsvoorstel de bestaande toestand worde bestendigd, totdat het U. L. O. en het M. U. L. O. in de wet nader zullen zijn geregeld.

In redelijkheid kan trouwens over het indienen van dit nieuwe noodwetje niet worden geklaagd. In de Memorie van Antwoord op het Voorloopig Verslag van de Tweede Kamer der Staten-Generaal betreffende de wet van 31 December 1913 (*Staatsblad* n°. 476) werd dit immers reeds door den ondergeteekende in uitzicht gesteld voor het geval, dat de finale regeling onverhoopt ook in 1914 niet tot stand zou komen.

De Minister van Binnenlandsche Zaken.

CORT V. D. LINDEN.